

Talousarvion hyväksyminen vuodelle 2026 ja taloussuunnitelma vuosille 2026-2030

Kunnanhallitus 27.10.2025 § 463

Valmistelija

Ora Kari, kari.ora@tuusula.fi

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026 - 2030

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarvio on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarviovuosi on suunnitelmakauden ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, että miten rahoitustarve katetaan.

Kunnanhallitus on 23.6.2025 § 327 hyväksynyt talousarviokehityksen vuodelle 2026, kehyslaskelmat 2026 sekä talousarvion 2026 laadintaohjeet ja valmisteluaikataulun. Kunnanhallitus on asettanut kokonaiskehityksen ja toimialuekohtaiset kehukset. Kehykset on asetettu suhteessa vuoden 2025 talousarvioon. Kunnanhallitukselle esitetty kehys oli -4,5 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kunnanhallitus edellytti, että toimialueet sopeuttavat toimintaa siten, että talousarviossa päästään nollatulokseen.

Tuusulan vuoden 2026 talousarvioesityksen mukaan päästään nollatulokseen. Nollatulos on edellyttänyt toimialueiden sopeutustoimia, joiusta tulonlisäykset ovat 1,3 miljoonaa euroa ja menovähennykset 3,2 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi talousarvio sisältää 0,2 prosenttiyksikön korotusesityksen kunnallisveroihin. Korotuksen vaikutus on 2,4 miljoonaa euroa. Verotulot ovat yhteensä 116,4 miljoonaa euroa.

Talousarvion toimintatulot ja menot (sisältää sisäiset erät)

Tulot, valmistus omaan käyttöön sekä menot	TA 2025	MTA 2025	Ennuste 2025	TA 2026
tulot	78 344 629	78 074 629	73 259 734	80 727 129
valmistus omaan käyttöön	200 000	200 000	200 000	200 000
menot	196 100 244	196 656 122	198 191 967	-200 296 343
toimintakate	-117 555 615	-118 381 493	-124 732 233	-119 369 214

Talousarvion 2026 toimintatulojen ja toimintamenojen muutosvaikutukset verrattuna vuoden 2025 talousarvioon ovat:
-tulojen lisäys 2 382 500 euroa, muutos on 3,0 %

-valmistus omaan käyttöön on vuoden 2025 tasolla
.menojen lisäys 4 196 099 euroa, muutos on 2,1 %

Talousarvion verotulot ja valtionosuudet

Verorahoitus	TA 2025	MTA 2025	Ennuste 2025	TA 2026
verotulot	113 831 000	113 831 000	108 824 000	116 375 000
valtionosuudet	30 993 429	30 993 429	31 635 063	31 291 903
verorahoitus yhteensä	144 824 429	144 824 429	140 459 063	-147 666 903

Talousarvion 2026 verorahoituksen muutosvaikutukset verrattuna vuoden 2025 talousarvioon ovat:

- verotulot 2 544 000 euroa, muutos on 2,2 %
- valtionosuudet 298 474 euroa, muutos on 1,0 %
- verorahoitus yhteensä 2 842 474 euroa, muutos on 2,0 %

Vuoden 2026 valtionosuuksien arvio perustuu valtiovarainministeriön syyskuun ennakkotietoon. Tuusulan valtionosuuksien on arvioitu jäljempinä vuosina pysyvän vuoden 2026 tasolla. Valtionosuusuudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alusta.

Verotulojen, valtionosuuksien ja toimintatuottojen lähivuosien kehitys määrittää toiminnan kasvuvaraa. Kunnan vuosikate ja tulorahoitus on pidettävä tasolla, joka mahdollistaa lähivuosien investointien toteuttamisen sekä velkaantumisen hallinnan. Kunnan velkaantumisen arvioidaan olevan kasvussa taloussuunnitelmakauden loppupuolelle.

Kunnan investoinnit vuodelle 2026 pysyvät edelleen korkealla tasolla ja ovat vesihuoltoliikelaitos mukaan lukien yhteensä 52,7 miljoonaa euroa. Rakennuksiin investoidaan 17,8 miljoonaa euroa, kunnallistekniikkaan (tiet, liikenneväylät, puistot yms.) 20,6 miljoonaa euroa sekä vesi- ja viemäriverkostoon noin 6,5 miljoonaa euroa. Kunnan kehittymisen ja tulevaisuuden kannalta tärkeitä investointeja priorisoidaan. Tämän lisäksi kaavoituksen tavoite on kerryttää tonttivarantoa siten, että se vastaa vähintään viiden vuoden tarvetta.

Investointien toteuttaminen kasvattaa lainakantaa.

Taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä kunta ottaa uutta lainaa yhteensä 62,5 miljoonaa euroa. Markkinoiden korkotasolla lainojen uusiminen ja uudet lainat nostavat korkokustannuksia tulevaisuudessa. Korkokustannukset on laskettu 2,5% mukaan vuodelle 2026 ja suunnitelmakausille 2,75% oletuksella.

Lainamäärän arvioidaan kasvavan vuoden 2026 loppuun mennessä 326,4 miljoonaan euroon. Muutos vuoden 2025 talousarvioon on 26,8 miljoonaa euroa. Asukaskohtainen lainan määrä olisi vuoden 2026 lopussa 7 660 euroa.

Kuntalain 14 §:n toisen momentin kolmannen kohdan mukaan valtuusto päättää talousarviosta ja taloussuunnitelmasta. Kuntalain 39 §:n toisen kohdan mukaan kunnanhallituksen tulee vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Hallintosäännön 44 §:n 2. momentin mukaan kunnanhallitus laatii talousarvioehdotuksen, jossa on huomioitu lautakuntien ja johtokunnan talousarvioehdotukset.

Esittelijä	pormestari Mellin Janne
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää -hyväksyä talousarvion vuodelle 2026 ja talousarviosuunnitelman vuosille 2026–2030; - käynnistää valmistelut vaikutusten ennakkoarvioinnin avulla valmisteltavien rakenteellisten sopeutustoimien löytämiseksi käyttötalouden kulujen hillitsemiseksi tulevissa talousarvioissa; - valtuuttaa taloushallinnon tekemään kokouksessa päätetyt muutokset sekä teknisluonteiset korjaukset talousarvioesitykseen ennen valtuuston käsittelyä.
Käsittely	Puheenjohtajan avattua asiasta keskustelun, jäsen Mäki-Kuhna esitti, että asia jätetään pöydälle, kuitenkin siten, että se otetaan mukaan valtuuston 10.11.2025 pidettävän kokouksen esityslistalle. Kunnanhallitus hyväksyi Mäki-Kuhnan ehdotuksen yksimielisesti.
Päätös	Kunnanhallitus päätti jättää asian pöydälle, ottaa asian ”Talousarvion hyväksyminen vuodelle 2026 ja taloussuunnitelma vuosille 2026-2030” valtuuston 10.11.2025 esityslistalle ja täydentää päätösehdotustaan valtuustolle kunnanhallituksen kokouksessa 3.11.2025.

Kunnanhallitus 03.11.2025 § 496
777/99/2025

Valmistelija	Ora Kari, etunimi.sukunimi@tuusula.fi
Esittelijä	pormestari Mellin Janne
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää -hyväksyä talousarvion vuodelle 2026 ja talousarviosuunnitelman vuosille 2026–2030; - käynnistää valmistelut vaikutusten ennakkoarvioinnin avulla valmisteltavien rakenteellisten sopeutustoimien löytämiseksi käyttötalouden kulujen hillitsemiseksi tulevissa talousarvioissa; - valtuuttaa taloushallinnon tekemään kokouksessa päätetyt muutokset sekä teknisluonteiset korjaukset talousarvioesitykseen ennen valtuuston käsittelyä.
Käsittely	Käsittelyn aikana esittelijä muutti pohjaehdotusta siten, että ehdotukseen lisättiin kohta: ”tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.” Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti. Puheenjohtajan avattua asiasta keskustelun, jäsen Kati Lepojärvi esitti muutosehdotuksena, että kunnallisveron korottaminen perutaan. Lepojärven muutosehdotus raukesi kannattamattona. Puheenjohtajan jatkettua asiasta keskustelua, jäsen Elisa Laitila esitti

muutosehdotuksen:

”Perustetaan Jopo-luokka Jokelaan palvelemaan Pohjois-Tuusulaa, kulut katetaan oppimisen tuen uudistuksen lisäresurssista.” Kunnanhallitus hyväksyi jäsen Laitilan ehdotuksen yksimielisesti.

Puheenjohtajan jatkettua asiasta keskustelua, apulaispormestari Jari Anttalainen esitti muutosehdotuksen: ”sivu 53: Lisätään hankintasuunnitelma talousarviokirjaan, myös vuodet 2023 ja 2024. Myös juridinen aspekti”. Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Puheenjohtajan jatkettua asiasta keskustelua, jäsen Ari Nyman esitti muutosehdotuksen jäsen Mika Timosen kannattamana: ”Tuusula päättää asettaa 377 milj.e velkakaton”. Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty kannatettu muutosehdotus, on asia ratkaistava äänestämällä. Äänestys suoritettiin sähköisesti. Kunnanhallitus hyväksyi puheenjohtajan esityksen, että ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta, äänestävät ”JAA” ja ne, jotka kannattavat jäsen Nymanin tekemää muutosehdotusta, äänestävät ”EI”.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin

- 11 ”JAA”ääntä (Jari Anttalainen, Heikki Häyhä, Päivö Kuusisto, Elisa Laitila, Annika Lappalainen, Sara Lindberg, Janne Mellin, Karita Mäensivu, Mika Mäki-Kuhna, Reetta Peltonen, Anna Yltävä)
- 3 ”EI”-ääntä (Kati Lepojärvi, Ari Nyman, Mika Timonen)

Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen tulleen kunnanhallituksen päätökseksi.

Puheenjohtajan jatkettua asiasta keskustelua, apulaispormestari Anttalainen ilmoitti olevansa hallintolain 28.1 pykälän kohdan 5 mukaisesti esteellinen (yhteisöjäävi) ja poistui kokouksesta seuraavan muutosehdotuksen käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Jäsen Anna Yltävä esitti muutosehdotuksen jäsen Laitilan kannattamana: ”Esitän, että veteraanien ja leskientuki pidettäisiin näiden avustusten osalta palautetaan ennalleen”. Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Puheenjohtajan jatkettua asiasta keskustelua, apulaispormestari Anttalainen esitti muutosehdotuksen: ”Mukaan tieto käytetyistä ja käyttöön tulevista määrärahoista. Kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtajat, pormestarin käyttörahat, valtuusto, valtuuston puheenjohtajisto. Mukaan lukien 2023 ja 2024 käyttö”. Kunnanhallitus hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti siten, että tieto määrärahoista lisätään talousarviokirjaan vuodesta 2026 alkaen.

Kunnanhallituksen hyväksymät muutosehdotukset on otettu huomioon pöytäkirjan liitteissä.

Asian käsittelyn jälkeen pidettiin tauko 19.00 -19.13.

Päätös

Kunnanhallitus päätti ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää

- hyväksyä vuoden 2026 talousarvion sekä talousarviosuunnitelman vuosille 2026–2030;

- käynnistää valmistelut vaikutusten ennakkoarvioinnin avulla valmisteltavien rakenteellisten sopeutustoimien löytämiseksi käyttötalouden kulujen hillitsemiseksi tulevissa talousarvioissa;

- valtuuttaa taloushallinnon tekemään kokouksessa päätetyt muutokset sekä teknisluonteiset korjaukset talousarvioesitykseen ennen valtuuston käsittelyä.

Lisäksi kunnanhallitus päätti tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.